

УДК 316.346.2:659

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ ЖІНОК КРІЗЬ ПРИЗМУ СТРУКТУРНОГО ФУНКЦІОНАЛІЗМУ

Ірина Харечко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000,
філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки
filos_polit_nauk@ukr.net*

На засадах структурного функціоналізму досліджено основні традиційно сконструйовані гендерні ролі в українському суспільстві. Аргументовано безпідставність асиметрії розподілу соціальних функцій між жінкою та чоловіком. З'ясовано, що в традиційно «чоловічих» сферах життєдіяльності суспільства – державного управління, безпеки й оборони, охорони порядку – значний вплив на суспільну свідомість зберегли гендерно-рольові стереотипи. Обґрунтовано наявність позитивної динаміки у процесі габітуалізації принципів гендерної рівності та недискримінації.

Ключові слова: гендерна роль, структурний функціоналізм, гендерно-рольовий стереотип, українське суспільство.

В українському суспільстві, незважаючи на вплив європейських ідей емансипації, гендерної рівності, недискримінації за статевою ознакою, все-таки сильними залишаються патріархатні уявлення про сім'ю, індивідуальні стосунки між чоловіком і жінкою, місце і роль кожного з них у публічних сферах життя. Узвичаєний розподіл соціальних ролей на «жіночі» й «чоловічі» визначально впливають не лише на самоідентифікацію індивіда, його позиціонування у соціумі, а й на загальний соціально-економічний, духовно-культурний, суспільно-політичний розвиток суспільства. Хоча ця проблематика є предметом дослідження багатьох вітчизняних та іноземних науковців, але існує необхідність розглянути гендерно-рольовий розподіл у вузькометодологічному ракурсі структурного функціоналізму.

Мета статті – проаналізувати особливості гендерних ролей українських жінок на макросоціальному рівні, використовуючи структурно-функціональний підхід.

Від середини ХХ ст. структурний функціоналізм застосовують у дослідженнях гендерної проблематики. Структурно-функціональний підхід дає змогу вивчати соціум у вигляді складної системи, елементи якої спрямовані на досягнення мети, виконання конкретної функції-ролі, що сприяє єдності системи, її стабільності й ефективному функціонуванню. Американський дослідник Т. Парсонс обґрунтував розподіл соціальних ролей на інструментальні («чоловічі») й експресивні («жіночі») біологічним детермінізмом [17]. Відтак загальні очікування вимагали від жінки/чоловіка слідувати наперед визначеному планові дій, своєрідному сценарію, (не)дотримання якого впливає на загальний концепт суспільства. Подальші розвідки критикували такий підхід, заперечивши принцип універсальності поділу соціальних функцій на продуктивні («годувальника, захисника, агресора») та репродуктивні («матері, берегині домашнього вогнища»). Біологічно зумовленими, а отже, унеможливленими до виконання представником протилежної статі є лише кілька ролей: вагітної; матері; жінки, що годує грудьми; дочки; дружини; бабусі та ін. – для жінок, і генетичного батька, чоловіка, сина і под. – для

чоловіків. Усі інші соціальні ролі, котрі мають гендерне маркування, – водити авто, доглядати за дитиною, літати у космос, рибалити, керувати державою чи вишивати бісером, – може будь-хто, незалежно від біологічної статі.

Однак історично від чоловіків та жінок очікували виконання більшою чи меншою мірою різних соціальних ролей в усіх суспільствах відповідно до ціннісно-нормативних уявлень, які формувалися й відтворювалися у процесі соціально-історичного розвитку. Завжди існував певний розподіл праці між статями, специфічні для чоловіків і жінок види діяльності й соціальні функції, що виходили далеко за межі суто біологічних відмінностей між ними [11, с. 158].

Виконувані чоловіками й жінками соціальні ролі, безумовно, змінювалися, але й досі продовжують відтворюватися гендерно-рольові стереотипи – ціннісно-нормативні очікування до жінок та чоловіків стосовно виконання ними соціальних ролей матері-виховательки, домогосподарки та лідера, годувальника, керівника відповідно. Існують стереотипні уявлення і щодо «чоловічих» та «жіночих» професій. Скажімо, в українському суспільстві прийнято вважати «чоловічими» соціально-професійні ролі пілота, автомеханіка, сантехніка, водія автотранспорту (лише за винятком водія трамвая, що відводиться жінці) та ін. Для жінок прийнятні ролі вчительки, медсестри, перукаря, бухгалтера.

Окрім того, в Україні існує понад 500 професій, які офіційно заборонені жінкам через загрозу їхньому здоров'ю [14]. Унаслідок такої заборони транслуються гендерні стереотипи: жінки – слабкі вразливі істоти, першочергова функція котрих – народження нащадків, тому вони потребують особливої турботи й опіки. При цьому нехтується чоловіче репродуктивне здоров'я, яке несправедливо вважається невразливим [9]. Крізь призму структурного функціоналізму ця заборона постає у вигляді елементу патерналістської політики держави, спрямованої в тому числі й на збереження значною мірою патріархального статусу-кво, де жінці відводять роль матері, ігноруючи її право на інші соціально-рольові статуси.

Отже, гендерний розподіл праці постає не лише як диференціація тих чи інших соціальних ролей між чоловіками й жінками, а й їхнє ієрархічне впорядкування, тобто стратифікація різних видів діяльності та категорій людей, котрі їх виконують [11, с. 161]. Це дає змогу стверджувати, що за біологічними відмінностями прикриті владні відносини, коли йдеться про гендерний вимір соціальної взаємодії. У цьому й полягає контроверсійність проблематики. Адже, незважаючи на біологічну дихотомію, «чоловіча» та «жіноча» ролі визнаються рівними, взаємозалежними та взаємодоповнюваними, співвідношення між якими не повинне мати владного забарвлення. Водночас за чоловіками закріплене право контролювати жінок, вимагати від них покорі, визначати їхнє місце та роль у життєдіяльності соціуму. Сучасні жінки, однак, намагаються відходити від гендерно-рольових стереотипів і позиціонувати себе у ролі не лише «дружини», «мами», а й «професіоналки», «громадської активістки» та ін. Навіть останніми десятиріччями простежується тенденція відмови жінок від репродуктивних функцій задля кар'єрних планів – відтак у всьому світі зростає показник середнього віку материнства.

Як зазначають дослідники [2, с. 7], для України (та й для інших пострадянських країн) характерне певне протиріччя, коли висока трудова і професійна мотивація й орієнтація на сумісництво ролі матері та працівника поєднується у жінок і чоловіків з відносно консервативним поглядом на традиційні ролі жінки як виконавачки сімейних обов'язків та матері. Саме виконання сімейних і материнських обов'язків, а також

чоловічий шовінізм і недовіра з боку чоловіків визнаються жінками ключовими перешкодами для реалізації ними інших соціальних ролей, хоча чоловіки дотримуються думки про небажання самих жінок виходити за рамки материнства і домашнього господарства. Така асиметрія сприйняття чоловіками та жінками один одного вкорінює гендерні стереотипи, породжуючи відносно низьку самооцінку жінок і внаслідок цього – негативне сприйняття своїх шансів на самоствердження.

Аналізуючи розподіл гендерних ролей на макросоціальному рівні, очевидно постає проблема з легалізацією жінок у стереотипно «чоловічих» сферах – розробки та прийняття політичних рішень, безпеки, оборони, охорони порядку і, зрештою, у процесі революції.

За соціологічними опитуваннями, близько 44 % учасників акцій протесту в грудні 2013 р. були жінки різного віку, освіти та роду занять [7]. Під час Революції Гідності «жіночими» визнавалися соціальні функції, виконання котрих не прямо, а опосередковано визначало перебіг суспільно-політичних подій: робота на кухні, у пунктах роздачі теплового одягу; прибирання приміщень; догляд за іншими учасниками протесту тощо. Натомість за чоловіками закріплювали роль охоронців, захисників від «Беркута» і «тітушок» [12]. Хоча нерідко такий розподіл ролей порушувався: волонтерами на майданівській кухні пліч-о-пліч працювали чоловіки і жінки, люди різного віку й соціального статусу – бізнес-леді та сирота з дитячого будинку, студентка-першокурсниця і колишній міліціонер [10].

Окрім так званої функції забезпечення тилу, жінкам відводилася роль «символу, берегині нації», що його підносять і захищають. У цій ролі жінки хвилювалися, турбувалися за чоловіків, які були на передовій, і молилися за збереження держави [8; 12]. Роль «матері нації» яскраво виявила себе в акціях активісток, що пройшли під гаслами «Чужих дітей не буває» і «Янукович, відпусти наших дітей». Ще інший приклад, коли жінки виступали в ролі «берегині»: стоячи на колінах, вони просили силовиків приєднатися до мирного протесту, в такий спосіб намагаючись допомогти мітингувальникам та вберегти їхні життя. Це дає змогу стверджувати, що жінки виконували також і миротворчі функції, виступаючи між сторонами конфлікту й оперуючи категоріями людяності та гуманності. Жінки задля підтримання бойового духу та гарного настрою на Майдані влаштовували різноманітні креативні мистецькі й освітні заходи: розмальовування касок; балет на барикадах; музичні виступи гуртів і под. [8]. У цьому, можна припустити, виявлялася ще одна соціальна роль жінок – «натхненниці», покликаної підтримувати дух революції.

Роль «захисника» у патріархатному дискурсі відводиться чоловікам; жінки, відповідно, не сприймаються як «оборонці» країни. Тому на Майдані задіяння жінки в «чоловічій» роботі обмежувалося, аргументуючи це їхньою безпекою. Найяскравіше патерналізм виявив себе у забороні жінкам проходити на вулицю Грушевського під час протистоянь 19–22 січня. Знаковим було те, що жінка у ролі лікарки чи журналістки мала туди доступ. Не допускали тільки тих, хто претендував на роль «захисниці». Цей факт засвідчує патріархатну сутність нинішнього українського суспільства, адже не йшлося про відсторонення жінки від небезпечної території, а про відсторонення її від ролі «героя-бійця» на цій території [12]. Попри такі патріархатні статево-рольові сценарії, жінки на Майдані створили низку альтернативних проєктів – так звані жіночі сотні, що стали «креативною відповіддю» жінок на політику виключення [18]. Ці об'єднання жінок привносили у мілітаризований дискурс Майдану цінності солідарності, сестринства, взаємоповаги, рівності й недискримінації.

Отже, є всі підстави стверджувати: жінки не лише «допомагали» у процесі революції, а й були її творцями та учасниками нарівні з чоловіками.

Із початком військової агресії Російської Федерації проти України жіноча половина українського суспільства намагається здолати гендерно-рольові стереотипи та розширити спектр «жіночих» соціальних функцій. Для підтримки українських військових створено різноманітні волонтерські ініціативи, де більшість становлять жінки. Таким прикладом є «швейна» сотня, яка шиє та ремонтує речі для солдат. Є чимало волонтерок, котрі виробляють обереги для солдат, влаштовують благодійні ярмарки, виготовляють сувенірні речі (наприклад, сумки із національних кольорів), що продають через Інтернет, а зібрані гроші перераховують на потреби Української армії, поранених бійців. Жінки також працюють у таборах для переселенців із Донецької та Луганської областей, надаючи їм моральну і матеріальну підтримку [1].

Окрім функцій підтримки, допомоги та краудсорсингу, жінки безпосередньо беруть участь в активних військових діях у ролі військовослужбовця. Вони обіймають посади, пов'язані переважно з виховною та кадровою роботою, медициною, фінансами, юриспруденцією, тиловим забезпеченням. Хоча серед них є і снайпери, і розвідники, але їхня кількість не становить питому частку [4]. Такий розподіл сфер діяльності раціонально не виправданий, адже якщо, наприклад, для роботи артилериста об'єктивно потрібна значна фізична підготовка, то у складі диверсійно-розвідувальних груп найефективніше працюють саме жінки [6]. Загалом, у Збройних силах України служать понад 200 тис. військовослужбовців [13], з котрих жінок – лише близько 15 тис. включно із майже 2 тис. жінок-офіцерів. Проте щодо жінок із найвищим військовим статусом, то в Українській армії немає жодної жінки-генерала армії [4]. Проблематичність кар'єрного просування жінок зумовлена значною мірою і забороною для жінок-військовослужбовців обіймати низку штатних посад рядового, сержантського та старшинського складу [14].

У Збройних силах, чи не найконсервативнішому суспільному інституті стосовно питання перебування жінок на військовій службі, утруднений процес суміщення жіночою ролі військовослужбовця із іншими соціальними ролями – «жінки», «дружини». Насамперед йдеться про випадки залучення жінок, котрі мають малолітніх дітей або дітей-інвалідів, до роботи у вихідні, направлення у відрядження без їх згоди, відмови у прийнятті на роботу вагітним жінкам і тим, які мають дітей до трьох років. З-поміж жінок-військовослужбовців, що виконують також і роль матері, 33% зауважують труднощі, пов'язані з необхідністю догляду за дітьми, зокрема дошкільного віку [5].

До речі, чимало військовослужбовців-жінок скептично ставляться до престижу ролі «жінки-військовослужбовця» і до власної військової кар'єри [5]. Це частково можна обґрунтувати недостатньою представленістю жінок-військовослужбовців у публічному дискурсі. Діяльність українських жінок у ролі захисниць держави від зовнішньої агресії залишається для вітчизняних медіа практично невидимою, оскільки це порушуватиме засади редакційної політики і традиційних статево-рольових уявлень українського суспільства. ЗМІ транслиують стереотипні гендерні ролі: жінка – домогосподарка або об'єкт сексуального бажання, а чоловік – переможець, герой, сильна успішна особистість; відтак жінка-воїн не інкорпорується у такий контекст.

Одночасно представництво жінок у сфері оборони, зокрема у військовій службі за контрактом, збільшується, що пов'язано зі зростаючим престижем військової служби в очах цивільних громадян (понад 1,5 тис. жінок-військовослужбовців отримали соціальний статус «учасник бойових дій», понад 600 з них нагороджені відзнаками Міністерства

оборони України, понад 30 – державними нагородами [4]), а також із бажанням жінок виконувати ролі «захисниці», «бійця-героїні», заборонені гендерними стереотипами.

Аналізуючи інші сфери суспільного життя, останнім часом простежуємо тенденцію збільшення кількості жінок різного віку серед працівників органів внутрішніх справ, котрі обіймають посади поліційних-патрульних, і керівників. Стежити за правопорядком традиційно визнавалося «чоловічою» функцією, підкріпленою стереотипними уявленнями про гендерні характеристики чоловіка – сильного, мужнього, здатного захистити не лише самого себе, а й інших людей від, приміром, злочинців або терористів. Відповідно жінка, будучи «слабкою статтю, про яку потрібно піклуватися», у ролі правоохоронця є начебто «профнепридатною». На жаль, дотепер серед чоловіків-охоронців правопорядку спостерігається упереджене ставлення до колег-жінок, що нерідко переростає у сексизм і еджизм [3], хоча жінок налічується понад 22% від загальної чисельності атестованого складу [16].

У всьому світі визнається: представницька участь жінок у розробленні й прийнятті рішень є показником розвитку суспільства. Представники ООН акцентують на важливості підтримки та розвитку жіночого лідерства, оскільки доведено: у тих країнах, де жінки становлять 30-40% у структурах влади, суспільство розвивається стабільно та соціально орієнтовано [2, с. 239]. В Україні ж політика традиційно вважається «чоловічою» ділянкою соціальної відповідальності, «брудною справою, в якій жінці не місце». Відтак загальна патріархальність українського суспільства значно перешкоджає жінкам брати активнішу участь у розробці й прийнятті політичних рішень [6]. Прикладом цього слугує те, що медіа, змальовуючи жінок-політиків та громадських діячів, частіше апелюють до їхніх позитивних рис у традиційних ролях («приваблива жінка», «мати» та ін.), аніж до фахових якостей і здобутків [15].

Де-юре жінки мають рівний з чоловіками статус участі у суспільно-політичному житті країни. Так, політичні партії декларують, з одного боку, рівні умови і відсутність дискримінаційної політики щодо жінок у політичних партіях, але, з іншого, – відсутність жінок на керівних політичних посадах пояснюють тим, що перевага надається професійнішим та конкурентоспроможнішим кандидатам (на їхню думку, чоловікам). Одночасно діяльність із цілеспрямованого залучення, навчання та підсилення ролі жінок у роботі своєї політичної сили не викликає інтересу в більшості партій [15]. Це засвідчує недалекоглядність політичних сил. Адже, за результатами соціологічних опитувань, більшість (близько 70%) респондентів позитивно ставляться до можливості жінки обіймати керівну посаду [6]. Проте існує певна гендерна специфіка цих результатів, бо чоловіки консервативніші в уявленнях про політичну спроможність жінки, її лідерські якості, а жінкам властиві гнучкіші, навіть егалітарні уявлення про управлінські функції [2, с. 244].

Станом на червень 2016 р. в українському парламенті жінкам належать 12% депутатських мандатів, а також місця в керівництві: І. Геращенко – перша заступниця Голови Верховної Ради, О. Сироїд – заступниця Голови Верховної Ради України. До складу Кабінету Міністрів України, сформованому від 14 квітня 2016р., у якому кількість міністрів та віце-прем'єр-міністрів становить 22 особи, увійшли двоє жінок: Міністром освіти і науки України стала Л. Гриневич, Віце-прем'єр-міністром із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України призначили І. Климпуш-Цинцадзе. Тобто загалом спостерігалось явище вертикальної гендерної сегрегації великої політики: рівень присутності жінок на найвищих політичних посадах не відповідає заявленим у документах ідеям рівності. Вертикальна гендерна сегрегація простежується і на місцевому рівні.

Низький рівень представництва жінок у місцевих виборних органах влади не пов'язаний із їхнім небажанням займатися політикою [2, с. 242]. Причина – у небажання громадян голосувати за жінок-кандидаток.

Посилену увагу й ажіотаж громадськості спричинили призначення на державні посади жінок, зокрема молодого віку, наприклад, коли йшлося про голову Харківської ОДА, в.о голови Одеської ОДА, заступницю міністра МВС. З одного боку, ці події спровокували хвилю сексизму й еджизму, навіть від публічних осіб. Така реакція кристалізує суспільну думку, яка допускає можливість призначення на посаду державного функціонера жінки, але абсолютно не готова до молодої представниці жіночої статі (віком до 35 років) у ролі «керівника» і «політика». У цьому випадку чітко спрацьовують стереотипні уявлення про гендерні характеристики жінки та чоловіка. Водночас у публічному дискурсі простежувалось і обурення з приводу такого ставлення, що засвідчує позитивні тенденції у зміні суспільної свідомості й політичної культури. Вкорінюється переконання: жінки-політики чи жінки в ролі «державного службовця» здатні покращити стан справ у структурах влади, а держава повинна надавати рівні права та можливості для чоловіків і жінок брати участь у політичному житті [2, с. 245].

Підсумовуючи, доречно навести слова вченої М. Богачевської-Хомяк про: роль жінки в українському громадському житті й історії України – як вишивка білим по білому полотну, тож «треба добре придивитися, щоб розгледіти візерунок» [1]. Дотепер українське суспільство зберігає ознаки патріархатного укладу, зокрема у сферах менеджменту, безпеки і оборони, правопорядку. Сучасна українська жінка все ж намагається ламати стереотипи, виконувати ті ролі, до яких має схильності й задатки, а не наперед визначені традицією соціальні функції.

Список використаної літератури

1. Виртосу І. Чи напишуть про цих жінок у підручниках історії? [Електронний ресурс] / І. Виртосу. – 2014. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/chi-napishut-pro-cih-zhinok-u-pidruchnikah-istoriyi> (15.12.2016).
2. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України: дослідження Центру Разумкова. – К.: Заповіт, 2016 – 244 с.
3. Жінки-поліцейські Краматорська заявляють про дискримінацію з боку керівництва. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/zhinkipolicejski_kramatorska_zajavlajut_pro_diskriminaciju_z_boku_kerivnictva (11.12.2016).
4. Зягєв С. Жінки в ЗСУ: і медсестри, і снайпери... [Електронний ресурс] / С. Зягєв. – 2016 – Режим доступу: <http://na.mil.gov.ua/30651-i-medsestri-i-snajperi> (17.12.2016).
5. Клименко Н. Г. Роль і місце жінки-військовослужбовця в Україні / Н. Г. Клименко // Економіка та держава. – 2014. – № 5. – С. 116–119.
6. Лазаренко В. Жінки ТА / АБО чоловіки (правильне підкресліть) [Електронний ресурс] / В. Лазаренко. – Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/zhinki_ta_abo_choloviki_pravilne_pidkreslit (17.12.2016).
7. Майдан–2013: хто стоїть, чому і за що? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dif.org.ua/article/maydan-2013-khto-stoit-chomu-i-za-shcho> (11.12.2016).

8. Марценюк Т. Гендерна соціологія Майдану: роль жінок у протестах [Електронний ресурс] / Т. Марценюк. – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3511/Martseniuk_Genderna_sotsiolohiia_Maidanu.pdf?sequence=1&isAllowed=y (17.12.2016).
9. Марценюк Т. Жінки за кермом: невже суспільство досі катається на гендерних стереотипах? [Електронний ресурс] / Т. Марценюк. – 2016. – Режим доступу: <http://povaha.org.ua/zhinky-za-kermom-nevzhe-suspilstvo-dosi-katajetsya-na-hendernyh-stereotypah/> (17.12.2016).
10. Огаркова Т. Революція. Вид із кухні / Т. Огаркова. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.ppravda.com.ua/society/2014/02/12/151991/> (17.12.2016).
11. Оксамитна С. М. Гендерні ролі та стереотипи / С. М. Оксамитна // Основи теорії гендеру. – К.: “К.І.С.”, 2004. – С. 157–181.
12. Попова Д. Сексизм на Майдані [Електронний ресурс] / Д. Попова. – 2014. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/seksizm-na-majdani/> (11.12.2016).
13. Про чисельність Збройних сил України: Закон від 05.03.2015 № 235-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 25. – С. 71. – Ст. 724.
14. Тимчасовий перелік штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу з урахуванням тих, на які дозволяється призначати військовослужбовців-жінок, та відповідних їм військових звань і тарифних розрядів посад : Наказ Міністерства оборони України від 27.05.2014 №337 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 53. – С. 692. – Ст. 1420.
15. Участь жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Стратегії впливу [Електронний ресурс] / Український жіночий фонд. – К., 2011. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/odihr/85975?download=true> (15.12.2016).
16. Черноус О. В. Правові основи проходження служби в органах внутрішніх справ особами жіночої статі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.05 / О.В. Черноус. – Луганськ: [б.в.], 2010. – 20 с.
17. Parsons T. Family, socialization and interaction process / T. Parsons, F.R. Bales. – Routledge: Taylor & Francis Group, 1956. – 422 p.
18. Phillips S. D. The Women’s Squad in Ukraine’s protests: feminism, nationalism, and militarism on the Maidan / S.D. Phillips // American ethnologist. – 2014. – Vol. 41. – № 3. – P. 414–426.

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2017

Прийнята до друку 19.02.2017

FEATURES OF GENDER ROLES OF WOMEN VIEWED THROUGH STRUCTURAL FUNCTIONALISM

Iryna Harechko

*Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Universytetska St., 1, filos_polit_nauk@ukr.net
Faculty of Philosophy, Department of Theory and History of Political Science*

On the basis of structural functionalism the author has researched the basic traditionally constructed gender roles in the Ukrainian society. It has been founded the ungrounded asymmetric distribution of social responsibilities between women and men. There were discovered that in the traditionally «male» spheres of society - government, security and defense, public order - gender-role stereotypes have still kept a significant impact on public consciousness. There has been proved the presence of positive dynamics in the habitualization of gender equality and non-discrimination.

Keywords: gender role, structural functionalism, gender-role stereotypes, Ukrainian society.